

Az előfizetés ára :

1883 januártól egész évre . 8 frt.
fél évre . . . 4 frt.
negyedévre . 2 frt.
Előfizethetni a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál, Böhm M.** könyvkötőnél.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára :

Négy hasábos petitsor
1-szer 6 kr
2-szer 5 kr
3-szor 4 kr
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
Nyilttérben egy sor 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.

Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.

Kapható, a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál, Böhm M.** könyvkötőnél Király-utca-

A restauráció.

Mindenki, aki ezen lap hasábjain haesak időnkint is lapozgatni szokott, könnyen beláthatja, hogy örömmel közöljük az alábbi cikket, mely ezen lapot a megyei rendszerre vonatkozó felfogásában igazolja. Közöljük azt azon meggyőződésből, hogy azt minden intelligens embernek és hazájá közerdekei iránt fogékonysággal bíró komoly hazafinak részleteiben is alaposan ismerni, szelleme és iránya felett mélyen-mélyen gondolkozni, és mindenütt, a hol a propaganda magvai termékeny talajra találnak — lelkiismeretesen terjeszteni kötelessége volna.

El vagyunk rá készülve ugyan, hogy ezen fellépésünk abban a kis körben is, melyben ezen lap el van terjedve, itt-ott kedvezőtlen fogadtatásra fog találni; annál bizonyosabban pedig, mert az, ki a mostani megyei rendszer ellen fellép, az épen úgy magával szemben találja a jelenlegi önkormányzat hatalmának zabláit kezökben tartó hatalmasokat, valamint azon törpe democratákat is (lásd pl. a baranyai függetlenségi pártot) kik nem a közérdekből, nem az állam követelménye és a mostani megyei rendszernek disharmonijából származó káros viszony iránti felismeréséből, hanem azért küzdenek a mostani megyei hatalma-

sok ellen, hogy amazok helyett ők vegyék kezükbe a hatalmat, — hogy mint ismeretlen kicsinységek legalább szűkebb hazájukban, a megye körében duzzadt öntudatuk magas fokához mért nagyságokká képződjenek.

Ezen tudatunk daczára, mi közöljük a „Pester Lloyd“ cikkét és ennek alkalmából megteszszük a magunk megjegyzéseit is, mert annyira megívagunk győződve a mostani megyei rendszer helytelenségéről, hogy ha sikerülne ezer ember közül egyet csak nézeteink teljes és utógondolat nélküli elfogadására bírni, azt mondjuk: ezen szerény körben mozgó lap, ha más feladatot nem is teljesített volna, pedig jól tudják az emberek itt és jól tudják másutt is, hogy teljesített, — megtette kötelességét, mert egynek megnyerése száz másnak megnyerését vonja maga után és úgy lassankint előkészül a mostani megyei rendszert megsemmisítő közvélemény azon talaja, melyen majd az állam a megye, magának a megyei hivatalnoki kar érdekének és a modern művelt társadalom részéről százezer alakban nyilvánított igényének megfelelni tudó és akaró új megyei, helyesebben közigazgatási rendszer fog felépülni.

Sokszor hallottuk, hogy az, a ki úgy ír, mint mi, azaz a ki a mostani megyei rendszert megtámadja, az ellensége a me-

gyei hivatalnoki karnak. Azt csak az mondhatja rólunk, kinek rossz a lelkiismerete. Űgybuzgó, szorgalmas, rideg kötelességtudó és a mi fő, ambícióval bíró és tekintélyre vágyó hivatalnok csak köszönetet szavazhat nekünk, hogy tettei és különösen kötelességeinek a törvény §§-ai szerinti teljesítésében szabaddá akarjuk tenni; tért akarunk nyitni előtte, melyben tevékenységi körét csak a törvény, az eljárási formát csak a törvény, a tevékenység célját csak a törvény határozza meg; függetleníteni akarjuk, hogy nem Garák és Ujlakiak tetszése vagy nem tetszése, hanem ismét csak a törvény legyen egy elhatározásának motívuma, mint tevékenységének bírja. — Biztosítani akarjuk állását, biztosítani és állandósítani családjának életfentartási forrásait, oly anyagi állapotba akarjuk helyeztetni, hogy saját önmaga és családja jó volta érdekében gazdasági rendszerét évekre szóló törvénnyel megállapíthassa, hogy úgy takarítson, szeressen állandó fizetése jövedelmeiből és nem az egyes uradalmaknak tett kiváló szolgálatok fejében kiutalványozott jogosulatlan dotatiókból. Egyszóval akarjuk a hivatalnokot a Garák és Ujlakiak egyéni érdekeik szerint alakuló választási cyclusok szeszélyeitől függetleníteni.

Ezek alapján jogosan kérdezhettük: mi vagyunk hát a megyei hivatalnoki kar-

A „Pécs” tárczája.

A „Tücsökdalok”-ból.

(1876.)

Bús téli est van; fenn a halvány égen
Haragos hófelhők rohananak át.
Álmodom rólad, tavaszom világa,
Te rég elhamvadt, elsüllyedt világ.

S látom a szebb időknek minden árnyát,
A sok édes percz ismét megjelen;
Csüggedt arczomon remény, élet száll át,
Boldogító láz megtört lelkemen.

Elöttem áll az óra; látlak újra,
Simogatom selyemlág, dús hajad
S regélek szerelmemről, üdvösségről,
Amíg te keblemen esüngsz hallgatag.

Aztán — csak fáj, csak fáj, hogy veszte vannak
Ez emlékbem is oly kedves napok
S szememből sűrű, hév könyek szakadnak,
— Szakadna meg bár szívem általok.

Endrődi Sándor.

Párizs, 1883. október.

A színházak már mind megnyitották kapukat a nagyközönség számára, bár a nagyobb része a fürdőekben és utazásban

tölti el a mostani szép utó saison. A Gaitében adják a „Kéraban le tétu“, magyar fordításban a vastagtejű Kérabant. E darabra majd visszatérek még, ha majd megnéztem előadását. Jules Vernétől van és a mint hallom nagyszerű „Ausstattungsstück“ „Kiállítási darab.“ Fordul benne elővasuti- és tengeri szerencsétlenség stb., úgy mint a többi Verne féle darabokban. A „Palais royalban“ adják „Prete moi ta femme“, a Châtelet színház az egész nyári idényt jó nyereséggel élte át a „Peau d'âne“ előadásával.

A szalon is megnyitott a minap, a nevezetesebb képeket a „Figaró“ hozta lapjában.

Mult hét szombatján a belle ville-i színházban voltam. Az ily külvárosi színház megtekintésére nem mindig van az embernek ideje, tehát leírom, a hogyan reá képes vagyok, hogy milyen az élet egy külvárosban, a hol csakis munkás osztály lakik, és hogy milyen azon színház, melyet ezen osztály fizet.

A szombati nap Párizsban a hét legfontosabb napja, nem ám azért talán, mert a zsidóknak vasárnapja, hanem mivel szombat este fizetik ki a százezernyi munkást. Tehát ezen nap a legalkalmasabb arra, hogy egy külvárosba menjen az ember az ottani éjjeli életet tanulmányozni. Mindenekelőtt magamhoz vettem törös botomat, melyen azonkívül egy jó ólomgolyóbis is van, az utcaiz-

csavargót szükség esetében raisonra tanítani, felkeredtem barátommal Gábrillel és ennek két ismerősével, párizsi fiatal emberekkel, hogy a Bellevill-i színházba menjünk. Utközben egy kis vendéglőben megvacsoráltunk és most egyenesen levágtattunk a rue du vieille du Temple, annak folytatásán a rue faubg. du Temple-on. Idáig kiismertem magamat; a további utat és utcákat el nem tudnám mondani, meg Bari, a híres eszlári bíró az annak idejében oly jó valató szolgálatot tévő Hunyadi János keserű vízzel óráig itatna is. Ezen sok kereszt-és hossz-utczákon, sikátoron és passageon csak hosszú gyakorlat után képes az ember saját esze után elmenni. A párizsiak csak vezetnek, mintha szemünk be lett volna kötve. Már közeleddünk Bellevillehez, az utczák teli vannak tömve néppel, asszonyok, gyermekek, blouse-os munkások és munkás leányok tarka tömegben vannak együtt. — Mi van ott? kérdém a párizsitól, hogy a nép úgy összefut, talán valakit meggyilkoltak? Oda nézünk, hát nem volt ott sem ölés, sem verekedés, hanem egy chansonette kereskedő sorsolta ki a párizsi kedvelt dalokat:

„J'aime le vin de Bordeaux —oh—oh—oh—oh
J'aime le malaga . . . ah—ah—ah—ah—ha.“

azután „Les volontaires.“ Természetesen először eldalolta a tömeg előtt, azután kinálta a hosszú léczekre irt számokat „2 sous Madame, vous aurez la chance de gag-

nak ellenségei? Nem, inkább azon megyei rendszer, mely iránti előítéletből ők még saját előnyeiket sem akarják felismerni. — Vagy talán agyuk mást gondol, szívük mást érez és talán csak a Garák és Ujlakyknak a jövő választások árnyékában megjelenő rettentő szelleme megtiltja az agy gondolatának és a szív érzelmének szabad nyilvánítását? Vagy talán ezen gondolat és érzelm iránti kérdés is már bűn a megyei hivatalnoki kar ellen?

A mint nem vagyunk ellenségei a megyei hivatalnoki karnak, épen úgy nem vagyunk magának a megyének sem. Csakhogy természetesen mi egészen mást értünk megye alatt, mint az u. n. „merev autonomisták?” Szerintünk a megye nem a választások intező Garák és Ujlakyk magánérdekeiből, hanem a megyei területen élő magánosok és az államnak egyenként elő sem sorolható érdekeinek oly összességéből áll, melyről a mostani közigazgatási megyét pártolónak fogalmuk sincs. — Nem képzelhető az a magán- és közviszony, nem képzelhető az a magán- és közérdek, nem magán- és közcél, melyeknek előmozdítására, védelmére, támogatására a közigazgatás hivatala nem volna. Az embert születése első pillanatától sirjáig mint egy éber őrszem kíséri; — hisikái élete, egészsége, szellemi fejlődése, erkölce, vallása, vagyona, szegénysége, nyomora, gazdagsága, ipara, kereskedelme, utja, lova, tehene, egyszóval külső és belületének összes vonatkozásai a közigazgatás éjjeli és nappali támogatására, védelmére szorultak és minden eltűnő 24 órával ezen támogatás és védelem iránt nagyobb és nagyobb igényekkel lépnek fel. — Ezen igényeknek csak az érdekösszesség öntudatára jutott igazgatás felelhet meg; — a mostani megyei közigazgatás azt nem akarja és arra nem is képes. Nem akarja, mert olyan sokoldalú erő kifejtés igen sokszor a „nagy urak” érdekeit erősíteni, pedig azokhoz semmi köze a megyei közigazgatásnak; de nem is képes, mert a me-

gyei szolgálat ez idő szerint a választások után a választást meghalálól és a választások előtt pedig a választásokat előkészítő tevékenységből áll; — így tehát nem a jogosult magán- és közérdek, hanem a választást intézők szolgálatát képezi.

Ha tehát a mostani megyei rendszer sem a hivatalnoki karnak, sem a megye területén nyilvánuló sokoldalú magán és közérdeknek javára nincsen, akkor talán az államot legkiválóbb érdekei körül támogatja? Épen nem, annyira nem, hogy a mostani közigazgatási rendszer épen a magyar nemzeti állam consolidatiójának veszélyére áll fenn. Mert a választások alapuló megyei rendszer — a nemzetiségi megyékben, melyek pedig az ország tetemes részét képezik — a magyar állam legnagyobb ellenségeinek hivatalra juttatását lehetővé teszi. Ha pedig tekintetbe vesszük azt, hogy a hol ilyen nemzetiségi választások megtörténhetnek, — pedig megtörténtek és meg fognak történni, ott oly erők fogtak kezét a magyar nemzeti érdekek ellenére, melyeket kicsinyelni nem lehet és melyek ott egy egész félszázadra képesek a magyar állam eszméjét nem csak megbénítani, hanem gyökerestől ki is irtani.

Kinek és minek javára van tehát a mostani megyei rendszer. Senkinek és semminek. A megyei hivatalnoki karnak nem, a megyei társadalmi érdekek összességének sem — a magyar nemzeti állam érdekeinek pedig legkevésbé.

Őszinte hazafiai meggyőződésből fejezők ki tehát mi is azon óhajunkat, hogy ezen „restauratio legyen végre az utolsó” és jöjjön helyébe a kinevezésen alapuló állami administratio, mely ha feladatának úgy fog megfelelni, mint az eddigi tapasztalatok szerint megfelel az állami csendőrség, akkor egy-két év alatt sokkal nagyobb szolgálatot fog tenni a magyar államnak, mint tett a régebben csak politizáló, — újabban sem nem

politizáló, sem nem igazgató megye tizedeken — századokon keresztül.

Ha egy tapasztalatlan fővárosi ember ez idő szerint a vidékre rándul, legnagyobb csodálkozására egy sajtóságos tüneménynyel fog találkozni és az nem egyéb, mint hogy — egyes megyék kivételével — a közigazgatás szünetel. — A külső formák ugyan legkisebb változást sem szenvednek, — a hivatalok a régiek, a megyeház élénkebb mint valaha, a megyegyűlés megtartja tanácskozásait (üléseit), a közigazgatási bizottság is rendszeresen összejön, csak egy tényező hiányzik mindenütt — a h i v a t a l n o k o k! Az alispántól a szolgabíróig, az árvászeki elnöktől az utolsó ülnökig mindenki el van foglalva, de — a megyék legnagyobb részében, — nem a közigazgatás teendőivel. — A „falu jegyzője” humoristájára volna szükség, hogy a vármegyei urakat foglalkozásukban kísérje és tetteiket leírja. Választások előtt állunk, nem kell hozzá két hónap, és a „restauratio” az ország egész területén megindul; mi természetesebb tehát, minthogy — tisztelet a kivételeknek — mindenki, vagy majdnem mindenki a megyei igazgatás legelső feladatának tekintti, hogy annak számára 0 megatartassék. Ehhez pedig sok utánjárás kívántatik. Mindenkinek vannak barátai, vannak ellenségei; a barátokat jó indulatukban megerősíteni, az ellenségeket megnyerni, vagy ártalmatlanná tenni kell. — Párt konferenciák tartatnak, — compromissumok kötöttek, barátságos összejövetelek megpecsételik a megállapodásokat — ki tarthatná magát távol ezektől? Ha nem megy jó szerivel, erőszakhoz kell nyulni. Itt-ott a jelenlegi hivatalnok és az állását elnyerni törekvő között párbaj vívatik s ha egyszer a tapintatlan tolakodó golyót érez testében, örömet lemond a többi, megválasztása ellen szóló 99 más argumentumnak ismeretéről. A milyen nagy a vármegyei területe, úgy fonódnak azon keresztül-kasul egyik] megyehatártól a másikig az

ner le gros löt.” Erre a szóra hogy ne vette volna meg a kínált lécezt. De ne nézgesünk oly soká, a színházba nem jutunk. Tovább megyünk, megint megállok egy tömegnél. Itt egy bohóc öltözetbe bujtatott egyén sorsolta ki a mézes bábót. A tömeget mulattatni is kell, elő vesz tehát egy hosszú pálcázát, arra zsineteket köt, melynek végén horgon van egy darab báb, evvel úgy tesz mint ha halászna, ide oda lóbálja. Az emelvényi aljában egy egész csoport kis fiú és leány kapkod szájával a mézes báb után, természetesen kézzel hozzá nyulni nem szabad és úgy pedig nehéz elérni. Ezen zsivaj és kapkodás sok népet gyűjt az emelvény körül, mire a kereskedő látja, ha hogy jó kedvben van a tömeg, el kezd az obligat számozott lécezet osztogatni, természetesen 2 sous fizetése mellett. Ha mindezen szappan, csodaszor, kép, stb. stb. árusnak módját el akarnám mondani, melylyel a tömeget magához csalja, nem hogy ma késsen nem lennék, de a színház ismertetéséhez nem is jutnék, tehát hagyom azt és belekezek a színház leírásába. A színházhoz érve, a tömeg oly sűrű lett, hogy ököll kellett helyet csinálni. Ez Párizsban nem jár nagy veszéllyel és pedig azért mert a párizsi nagyon udvarias; jól oldalba ütni valakit, vagy féltett kinsést; egy tyukszemet letiporni avval hamar készen van az ember, de se baj, csak egy szót kell mondani, ez a szó: „pardon” s a legharagosabb arcz egyszerre

mosolygóvá válik, a leggyönyörűbb tyukszem letiprása által okozott fájdalmat is elfelejti ezen varázsszó és kedélyesen válaszol a franczia „Pas de quoi” vagy pedig „pas de mal”; olykor még ő kér bocsánatot, hogy bátor volt utunkat állni. Tehát néhány ököl- és könyökítés, ugyannyi „pardon” után végre a színházhoz értünk. Ennél a színháznál maga a direktor ül kint a foyerban és szedi a jegyeket. Midőn minket, kik „comme il faut” voltunk öltözve, meglátott, nagyon barátságosan fogadott és jó helyekre vezetett. Tehát benn vagyunk már a színházban. Először körülnéztem a nézőhelyen. Mind blouses, kalap nélküli munkás urakat láttam; a fiatalabbak jóvendőbelijükkel, a házasok feleségeikkel jelentek meg, természetesen az amerikai közmondást „times is money” használva, mindegyiknek valami kézi munka volt kezében. Horgoltak, kötöttek, a férfiak pedig, mivel az ő foglalkozásuk talán nem engedte meg, hogy dolgozzanak, egy darab kenyeret, egy almát rágtak. Fent a kakasülön természetesen nem volt oly válogatott a publikum, mint lenn, ott csak az inasok és suhanczok ültek, énekelve és fityölve. A teremben olyan haragos-tenger forma lárma uralkodott, és pedig oly híven, hogy a hullámok által a partra vetett hal szaga sem hiányzott. Egyszerre 3 ütés hangzott és a zenekar (ha a zene muzsája meg nem haragszik réám, hogy így csufolom az ő reá bizott művé-

zetnek előadóit), elkezdett egy ouvertüreket oly hangon, melyhez hasonlítva a tót dudu, isteni fuvola. Ennek az ouvertürenek előadása alatt magam elé néztem és egy eddig általam nem látott függönnyt vettem észre. A színházi függönnyökön rendszeren valami festmény szokott lenni, de itt nem. Be van osztva a függöny négysegű részekre, sokban már van írva valami, és pedig hol lehet színház után legjobban vacsorálni, hol lehet a legjobb helyekhez jutni, hol van a legjobb cipész, ruha és kalapkészítő, a zálogleveleket hol lehet a legdrágábban eladni, egyszersmind azon kedvezménylyel, hogy az eladási áron lehet visszavenni stb. A még üres helyeken reá van írva „à louer” „kiadandó.” Most vége az ouvertürenek, következik a darab: „Le lion amoureux.” A szerelmes orosz lány. Nem akarom részletesen a tartalmat leírni de nem is tudnám, mert csak két felvonás láttam, de azt mondhatom, hogy egy a publikumhoz hasonló darab, a respubliát élteti. Természetesen minden ily éltetés alkalmával hangos fityölés és kiabálás van. A színészek nem játszanak épen rosszul, de a disztimnyek és öltönők csak olyanok, melyeknél jobbat az 1 fe. belépti díjért nem lehet kívánni. A második felvonás után megelégtünk az örömet és odahagytuk a színházat.

intrigua ezer meg ezer szála; mert — habár a vármegye nem többé „universitas praelatorum, baronum, magnatum et nobilium”, — sőt ellenkezőleg egy szilaj democratia alkotmánya alatt élünk, — a megyei választások elintézése mégis egyes kiválasztott familiák örök jogát képezi, mely hazafias teendőkhöz az adófizető tömegnek semmi köze.

Igy folynak a dolgok — és őszinte meggyőződésünk szerint — így is kell folyni; addig más alakban a választások nem is történhetnek meg, a meddig a megyei igazgatás **fizetett** közegei választás útján töltenek be. — A választhatók körét meg lehet szorítani, amint ezt a qualificationalis törvény meg is tette, de a választás módját soha semmi törvény által megsabályozni azért nem lehet, a meddig a társadalom, — annak gazdasági törekvései és életviszonyai a régiéknél maradnak; — változatlanul, mint a természeti törvény marad ez a választási mód, úgy a választók, mint a választandók tekintetében.

A megyei hivatal régen megszűnt méltóság lenni, ez ma már kenyérkereset; a hivatalnokok legnagyobb része az összes életfentartásukat arra alapítja, minden más életfentartási ut el lévén zárva előle. Ha látjuk a mi történik egyes, nem is rossz, hanem a legjobb hírrel bíró vármegyékben, — midőn egy alispán, ki a magyar közigazgatás diszét képezi, — állásában veszélyeztetve van csak azért, mert állítólag a „kormány iránt szívélyes magaviseletet tanusított”; midőn egy árvaszéki elnöknek, ki 30 évig tett szolgálatot, megbuktatását czélozzák, mert hasonló bünt követett el, azaz a kormány iránt — bizonyos koteriák nézete szerint — messzemenő barátságos indulatokat nyilvánított, ha látják, hogy a hivatalnok pontossága, megvesztegethetlensége, szorgalma és szakértelme mennyire másodrendű dolgot képez sok helyen, ellenben kellemetes modora és kedvező összeköttetései mennyire döntő befolyást gyakorolnak: akkor csak természetesen kell találnunk, hogy ha a jelöltek épen úgy, mint a megválasztottak a fennálló gyakorlat szellemében a lényegest a lényegtelenek feláldozzák és családjaik létkérdése körül gondjaik megadása kényszerítik őket, habár saját méltóságuk árán is.

De épen oly természetesen a fennálló rendszer iránti szenvedélyes ragaszkodása azon köröknek, melyek a választásokat kizárólag elintézni szokták. A közigazgatás közegeinek, a hivatalnoknak függősége maga után vonja azt, hogy az egész vármegyei közigazgatás azok szolgálatának tekintetik, kik a választások esélyei felett rendelkeznek. Kelle annak, ki a vármegyei életet bárcsak távolról is ismeri, megmagyarázni azt, mily rendkívüli előnyökkel jár ilyen nagyuri állapot és mennyire alkalmas arra, hogy bizonyos feudalszociális szokások továbbra is fennmaradjanak? Tényleg most is a törvény ereje még csak a „nemesi curia” küszöbéig terjed — tehát épen úgy, mint akkor, mikor a kiváltságos rendek előjogaik teljességét élvezték. — Ha valaki a megyei dynastia családhoz tartozik elég hatalmas arra, hogy egy kötelesség teljesítését, melynek tisztességes közigazgatási rendszerben

48 óra alatt meg kellene történnie — éveken keresztül elmulasztja; — elmulasztja mindaddig, míg fejletve lesz. Valamely tény, mely a legridegebb bürokratia mellett is rövid idő alatt napfényre kerül — a megyei rendszerben örökre titok marad; oly igényeket, melyeket különben felemlíteni sem lehetne, most könnyűséggel érvényesíteni lehet, — épen úgy közjövők, melyek az összeségnek szolgálni hivatva volnának, monopólium tárgyát képezik. — Habár az önkormányzatnak minden feltétele hiányzik, az egyes magánosok uralma teljes pompájában diszlik. A mellett a hivatal a polit. home stead egy neme, melytől valakit a nagy urak akarata ellenére megfosztani nem lehet. — Mindaz, ki életfentartása összes eszközeit könnyelműen megsemmisítette, a megyei hivatalban nyughelyet talál. — Sőt igen sok esetben csak azért van egyiknek vagy másiknak megyei hivatal elnyerésre kilátása, mert más életfentartási ut el van zárva előle. Nem az a döntő, ki képes a hivatalt legjobban ellátni, hanem kinek van a hivatalra legnagyobb szüksége. — Sejtelmünk sincs arról, hogy ezen philanthropicus tekintetek mily messzemenő befolyást gyakorolnak nyilvános életünkre. — Épen azért azon mondat, melyet egy kiváló férfiú tréfaszínzettel mondott akkor, mikor két, egyaránt hivatalra szoruló candidatus között választani kellett „küldjünk ki egy becsőbizottságot, hogy megállapítsa, melyikük bir kevesebbrel” az ország legtöbb megyéjére teljes szomorú valóságában alkalmazását nyeri. — Így csinálják most a restauratiót.

Mi igaz és nem azon legendában, mely a megyéknek régi dicsősége szabadság biztosító hivatásáról szól, azt most megállapítani nem lehet feladatunk, — de annyi bizonyos, hogy a régi megye a mostanival szemben egy kiváló előnnyel bir: „a hatalmat a vagyonnal egyesítette.” Ez sem biztosította ugyan a függetlenséget, de legalább nem akadályozta azt. A dolgok jelen állásában azonban a hatalom és vagyonnak ama egyetértése csak rendkívüli eset.

Mert a hivatali fizetés csekély, a hivatalra csak a legszerűnebb viszonyok között élő személyek pályáznak és minthogy ezeket is az új választás ezer gondjai üldözik, ki nem látja, hogy e rendszer a czélszerű igazgatásnak legkisebb biztosítékait sem nyújtja? Hány esetet tudunk, hogy egy férfi, ki egész életét a megyei igazgatás szolgálatában töltötte egyszerre kegyelem vesztett lesz? Ettől kezdve napjai meg vannak számolva, száz utja van annak, hogy restauratió előtt is lemondásra kényszeríttessék; és most kérdjük, lehet-e valami méltatlanabb és lealacsonyítóbb, mint az, hogy még egy ilyen bizonytalan állás megtartása is gyötrő gondokba kerül.

Ily helyzetben van a hivatalnok, ilyen körülményeken alapul a hivatal és ha kérdezzük, mit nyer ezekkel az állam, megtaláljuk a feleletet azon számtalan tényben, melyek legegyszerűbbje is elég okot szolgáltat, hogy az állapotokat megfontoljuk és új rendszerre áttérni igyekezzünk. Az államnak sem nagyobb, sem kisebb érdekei még azt az ellátást sem nyeri, minőt a legcsekélyebb eredménnyel működő állami hivatal nyújt; azt gondolják, hogy a megyei

közigazgatás megtette kötelességét, ha a külső rendről gondoskodik; és mégis mily nyomorultan tartja fenn azt is! Nem kell csak a legrendelemből jövő — a lelkesedéstől áradó azon értesítéseket olvasni, melyek a csendőrség működésére vonatkoznak, hogy fogalmunk legyen azon változásról, mely a legprimitív közigazgatási feladatok teljesítésében egyszerre beáll, ha azok az állami közegek kezébe kerülnek. A mostani idő azonban sokkal több követelménnyel lép fel, hogy sem a magyar közigazgatás legfőbb feladatát az utak biztosításában — (pedig még ez is mily nyomorúságosan történik) helyezzük. A mostani közigazgatásban pedig mindazon feltételek hiányzanak, melyek szükségesek arra, hogy az államot saját területén védelmezzék, és az állam tekintélyét, biztonságát és előhaladását biztosítsák és terjesszék. — A jelen közigazgatás a legszűkebb körben mozog, és a mint a szomorú tapasztalatok bizonyítják, még ezen körben sem bir szilárd alappal; tanácsos-e bevárni azt az időt, a mikor már napfényre kerül, hogy a nép széles rétegeinek érdekétől teljesen elválva tengődik, és hogy legkisebb képességgel sem bir arra nézve, hogy az ott előforduló mozgalmat ellenőrizze és uralja? — Mindezen aggályok és kételyek — bár kifejezetlenül, — benfoglaltatnak a belügyminiszternek azon köriratában is, melyet e napokban a municipiumokhoz intézett. — Mintegy válaszul erre nézve önzönlene a megyékből jövő választási bulletinok.

Hogy ha a pártok polit. elvek szerint csoportosulnak, az még szerencsének mondható; ferde motivum ugyan ez is, de legalább tisztességes. Még egy pár nap van hátra és az egész közigazgatás pihenni fog — kitör a harez és a személyek kérdése jön előtérbe. — A rend, mely tegnap még — tant bien que mal — uralkodott, ma talán teljesen megszűnik; minden celszövény, minden aspiratió útját-módját keresi, a közigazgatás a gyözők szákmánya lesz, — a legyőzötteknek közigazgatás iránti igénye évekken keresztül csak fikciók maradnak. A hivatalokba bevonult a többség absolutismusa, mely csekélyebb ügyekben épen úgy mint a legfontosabb feladatok körül érzeteti magát.

Ez a restauratio lényege. — A belügyminiszter azt ajánlja a megyéknek, hogy választásaikban az állam feladatait és a törvények szabályait vegyék zsinór-mértékül, és azon reményeiket az kifejezést, hogy ezen választásokból számítsa az önkormányzatnak egy új korszaka fog kezdődni. Mi le fogjuk irni a választási mozgalmakat és nyugodtan megfogjuk figyelni azon sajtóságos eseményeket, melyek felszínre fognak kerülni; az egyedüli óhaj és az egyedüli remény, melyet ezen restauratiohoz kötünk az, hogy ez végre az utolsó restauratio legyen és benső megalézással constatálhatjuk azt, hogy ezen reményt és ezen óhaját ma már Magyarország 100 közül 90 ember nyilvánítja.

(Pester Lloyd)

Nyilvános felolvasások vidéken.

— Felhívás a magyarországi közművelődési egyesületekhez. —

Az ugynevezett „népszerű felolvasások” dolgát az írók és művészek köre még ez év elején egy értekezleten tárgyalta s mint egyik fontos tényezőjét a nemzeti közművelődésnek különös gondoskodása tárgyává tette. Nem kisebbet kíván e társaság, mint a nyilvános felolvasást országosan szervezni. Mindenek felett a maga kebelében egy osztályt állít fel, a mely ezt a dolgot intézze magát s minden egyesülettel, mely szokott vagy óhajt nyilvános felolvasást rendezni, érintkezésbe tegye; tisztába szedje ama jeles erőket, a melyek hivatva vannak és hajlandók ily felolvasásokat tartani s közvetítők fővárosi írók leutazását oda, a hol felolvasást terveznek. Kéri ennélfogva az írók és művészek társasága mindamag egyesületeket, melyek ebbeli vállalatának közhasznú fontosságát méltányolják, hogy vele cimöket, székhelyöket, alapszabályait, évi jelentéseiket vagy évkönyveiket közölni sziveskedjenek. Azonképen kéri a társulatokat, értesitenék arról, kívánna-e a központból felolvasásokat, és ugyan mikor és mely szakmából?

Természetes, az ily vállalkozás költség nélkül nincsen. Az írók és művészek társasága, hivatkozva a külföld sikeres példájára, csak is az esetről-esetre megállapítandó utiköltségre és egy szerény tiszteletdíjra reflektál a felolvasó részére, oly költség, mely mérsékelt belépti díjból lenne beszedendő. A nyereszédés mindkét fél részéről ki lévén zárva, t. i. úgy a felolvasó mint amaz egyesület részéről, a mely a felolvasást rendezi, kerülendő e rendezésben minden különösebb költségeskedés, u. m. ünnepélyesség, fogadtatás és pompa. Ha ezzel a felolvasások ügye óhajtott fellendülés élle talál indulni, még azt is tervezi az írók és művészek társasága, hogy a jelesebb felolvasásokat fizetekben szélesebb körökben is elterjeszse nyomtatás utján.

A biztosító-társulatok hanyatlásáról.

A „Magyar Pénzügy” című, jó hírnévnek örvendő szaklapból vesszük át e kis cikket azon reményben, hogy a közérdeknek szolgálatot tehetünk vele.

A „Magyar Pénzügy” mult heti számában a fenti cím alatt közzét cikkek általában, de különösen az ezen közleményben, habár csak távolról jelzett dolgok miatt, széles körben feltűnést okozott. A nagy közönség egy része ugyan többé-kevésbé már informálva van arról, hogy nincs ám minden rendjén biztosító-társulataink legtöbbjénél, de a legtöbből sincs tudomása, némely biztosító-társulat inszolíd belkezeléséről és megbízhatlanságáról.

A „Magyar Pénzügy”-et oly lapnak ismerem, mely nyíltan és teljesen leplezetlenül kimondja az igazságot, ott, a hol a közérdek ezt kívánja. És miután erről becses lapja három évi uttörő pályafutása alatt kellő meggyőződést szereztem, azon biztos reményben, hogy soraim napvilágot fognak látni, kimondom: hogy a biztosítási intézmény fejlődése és terjedése hazánkban — eltekintve a tulhajtott konkurrenzia gyakran lelkiismeretlen és mindenesetre sok kárt okozó üzemeltől — leginkább néhány biztosító-társulat megbízhatlansága és inszolidsága által gátoltatik.

Nem célom itt egyes társulatokat megtámadni és pellengére állítani, de állításaim támogatására és némileg hitelesítése kedvéért, nem mulaszthatom el, egy-két biztosító-társulat beléletének teljes ismeretéből merített, néhány eklatáns visszaélést közölni. — Nem egy biztosító-társulat klienseit „biztosra veszi”, mert az ő kezében a kármegállapítás kulcsa és biztosítási fel-

tételei (melyeket a fél sohasem olvasott el), oly határozatlanok és részben oly határozott jogtalanságokat tartalmaznak, hogy a tisztelt társulat a károsult féllel kénye-kedve szerint járhat el.

Vannak biztosító-társulatok, melyek direkt kiereszkolják, hogy a biztosított fél perre lépjen, ily módon egykezvén a biztosítási idény után felhalmozódó tömeges fizetések alól kibúvni. Rendesen el is érik céljukat, mert míg a vidéki fél elhatározza magát, miszerint ügyét egy fővárosi ügyvédek átadja, előbb levélbeli alkudozásba lép az illető társulattal és hónapok múlva kénytelenül elfogadja az eredetileg liquidált összeget.

Mily visszaéléseket tapasztalhatni még a károk megállapításánál. Szolgáljon erre nézve bizonyítékul egy Budapesten vezérelt képviselőséggel bíró társulat jégbiztosítási feltételeinek következő pontja:

„Ha a jégverés oly időben történik, midőn ezen kötvénnyel biztosított károsult termények aratása, száritelése vagy szedése már megkezdődött, akkor a kár vizsgálata és megállapítása s a kárjelentés vételétől számított 15 napos törvényes (?) határidőben ejtik meg. A kár megállapítása előtt — a budapesti képviselőség különös írásbeli beleegyezése nélkül — kapás növények, dohány és szőlő kapáltságán kívül, a biztosító félnek tiltva van, oly intézkedéseket tenni, melyek által a biztosított tárgy (termény) állapota változást szenvedhetne.

Azt hiszszük, hogy ehhez nem szükséges kommentárt adni. A gazda nem ismerve a biztosítási bevalláson, esetleg kötvényen álló eme drakói feltételt, — aratását veszélyeztetve látván az időjárás által — fedél alá hozza természet, miután egy ideig a biztosító-társulat kárbeszélőjét hiába várta. rs a biztosító-társulat kéréseire ragaszkodik a feltételekhez, behajtja a díjakat és kártérítésről hallani sem akar.

Tűzbi biztosításokat épületeknél, tudvalevőleg több évre szokás kötni, mert hosszabb időre terjedő biztosításnál a díjak mérsékeltébbek. A kereskedelmi törvény a díjhátralékokra nézve általánosságban ugy intézkedik, hogy ezek kár esetében a kártérítési összegből levonhatók.

A kereskedelmi törvényt nem egy biztosító-társulat akként magyarázza és hajtja végre, hogy a kárösszegeből, ha a vagyon pl. hat évre volt biztosítva és a biztosítás második évében égett le, a megállapított kárösszegeből, a még hátralévő négy évi időszakra hátralékos (?) díjat vonják le. A károsodott fél ilyenkor valószínűsége kárának, alig egy negyedrészéhez jut.

Ilyen eseteket a „praxisból” számtalanokat tudnék még elősorolni és hiteles adatokkal bizonyítani, de számolok azon szomorú tényre, hogy egyetlen cikket keretében teljes lehetetlenség volna némely biztosító-társulat bünlajstromát hiány nélkül felsorolni; b. engedelmével azonban kész vagyok az elharapózottabb visszaéléseket, az egyes biztosítási ágak szerint felosztva, részletenként és rendszeresen taglalnivali és az ezel előmozdítására, jó volna, ha becses lapja ily visszaéléseket, bárkitől is küldetnének azok be, tárgyilagosan közölnei.

Visszatérve soraim kikezdésére: hogy néhány biztosító-társulat megbízhatlansága és inszolidsága gátolja leginkább a biztosítási intézmény terjedését hazánkban, reményem, hogy sikerülni fog, a későbbi közleményeimben felsorolandó bünlajstrom által ezt teljesen bebizonyítani. „A biztosítás iránt nem vagy az érdeklődés” és a biztosító-társulatok inszolidsága annak utját egyengeti, hogy ez még alacsonyabb niveaua szálljon.

A. B. . . .

H i r e k .

Személyi hir. Fehérváry Géza báró, altábornagy, honv. ministeriumi államtitkár vasárnap Pécsre érkezett s a megyei püspök ő excellenciájánál szállt meg.

Gilming Hermina budapesti lakos uróné a pécsi nőegylet alaptökjére 100 frt o. ér-

téket adományozott, mely szives adományért a nőegylet részéről hálás köszönet nyilváníttatik.

Pécs szab. kir. város közgyűlésének elhatározása folytán a pécsi nőegylet helyiségében a vízvezeték s egy kut felállítását díjtalanul engedélyezze, s kut használatra már tényleg is átadva lévén, kedves kötelességét véli teljesíteni a pécsi nőegylet választmányja, midőn e jóakarát s nemeslelkű intézkedésért a tisztelt városi képviselő uraknak s a n. é. közönségnek köszönetét nyilváníttatik.

Kik fizetik a legtöbb évi adót Baranyamegyében? Ezen megye 262 legtöbb adót fizető bizottsági tagjai között első helyen áll a pécsi püspök, Dulanszky Nándor 13,276 frt 25 kr. évi adóval. A második virilista, Verovác Sándor 2607 frt 23 kr. adót fizet. Utána következnek: Krebs Antal 2305 frt, Nádossy Kálmán 2166 frt, Szily László 1510 frt, báró Puchner Hannibál 1262 frt. évi adóval. 1000 frton felüli évi adót ezen megyében csak 10 egyén fizet. Az utolsó virilista 131 frt 29 krral jutott be a névsorba.

Szavazhatnak-e a megyei tisztviselők az általános tisztújítást eszközölő közgyűléseken.

Több megyében felmerült azon kérdés, hogy azon megyei tisztviselők, kik a megyei bizottságnak sem választás, sem legtöbb adófizetés alapján nem tagjai, — azonban az 1870. XLII. t.-cz. 47. §-ának rendelkezése szerint a közgyűléseken szavazattal bírnak, szemben azon körülménnyel, hogy a tisztikar közvetlenül a választást megelőzőleg testületileg lemond hivataláról, gyakorolhatják-e a tisztújító közgyűlésen szavazati jogukat? A béliügyminiszter, egy különben már az 1877. évi tisztújítások alkalmával létesült megállapodáshoz képest, újabban is kimondotta, hogy miután a megyei tisztikar, a tisztújítás tartama alatt is létező testület, melynek tagjai, bárha választás alá esnek is, a tisztökkel járó kötelességek teljesítése, és az abból folyó felelősség alól, addig, míg utódjaik hivatalukat szabályszerűen el nem foglalják, fel nem menthetők, — ebből természetesen következik, hogy az általuk még tényleg betöltött tisztviselői állásokkal egybekötött törvényes jogaik gyakorlásától nem foszthatók meg, vagyis, hogy hivatalukkal összekötött szavazati jogukat, a tisztikar lemondása után foganatosított választások alkalmával is, minden akadály nélkül gyakorolhatják. E határozat a küszöbön álló választások alkalmából kétség-telenül fontossággal bír.

A Függetlenség ügye nagyon rosszul áll. A vizsgálat mindinkább be mártja az önzetlen hazafit a sárba, ki nemesak a esángó pénéket, hanem az Aranyoszobor, a honvéd siremlekk, szabadságszobor, sőt a híres Solymsin és Péczy számára gyűjtött esekélyeseket is elkezelé, illetve elkezelni engedte, mert biz kiderült, hogy a képviselő urnak lakpénze is szüksége volt stb. Czegléd városa, mely tudvalevőleg nemrég nagy bizalmi ovatiót rendezett Verhovay tiszteletere, most mandatumának letevésere akarja szoritani képviselőjét. Egyszóval: végre-valahára lehull a lepel, mely az önzetlen hazafit eddig takarta.

Uj postamester. Mária kéméni m. k. postamesterre Horváth Antal molnár-mester neveztetett ki évi 190 frt díjazás mellett.

Emberölés. A f. hó 13—14-ke közti éjjel (Csirke) Magyar János és Magyar István a többi között Lengyel Pál és Petrovics Jánossal Petre Pál mohácsi korszakjában borozgatván, egy régi ludlopási ügyről való beszélgetésök közben összevettek; a heves szóvita közben Lengyel Pál hirtelen felugrott és a nála levő késsel Magyar Istvánt olyannyira mellbe szarta, hogy ez még egy jajszt sem hangoztatva, rögtön halva rogyott össze. Magyar Jánoson is több szurást ejtven, sulyosan megsértette. A tettes azonnal befogott.

Zsebmetszés. E hó 15-én hajnalban egy szent-dienesi marhakereskedő kiszállt a duna-szekesői hajóállomásnál, hogy az ugyanazon napon tartott báta vásárra menjen. De még korai levén az idő, lefeküdt a hajóállomás várótermében kissé aludni. Félbédredvén, észrevette, hogy belülről a mellényéhez varrott pénzeszacskóját, mely az ő állítása szerint 1020 frtot tartalmazott, valamely ügyes zsebmetsző kivágta és ellopja. Gyauja, egy szintén a váróteremben aludt baracskai emberre esett, ki még ugyanaz nap korán reggel el is fogott. de az ellene megindított vizsgálat nem vezetett eredményre.

Neki ment a gőzhajó. Mult hétfőn éjjel a Budapestről Orsovára induló gőzhajó, Paks fölött neki ment egy dunai malomnak, mely nem volt kivilágítva, oly erővel, hogy még vagy 14 malmot rántott meg maga után. A gőzös kapitánya rögtön megállította a hajót s maga nyújtotta az első segílyt a szerencsétlen molnároknak. Pakson kikötvén, rögtön jegyzőkönyvet vettek föl a szerencsétlenségről, s a hajó utasaival is aláíraták azt, melyből kitűnt, hogy nem a kapitány volt az oka, hanem az illető molnár, ki a szabályok ellenére, nem világította meg malmét. A hajó ezáltal mintegy 6 órai késedelmet szenvedett.

Tűzvesz. E hó 15-én este 3/10 óra körül vészlővén, rémes trombitászás és a félrevert harangok tompa zugása riasztotta fel Mohács külső negyedében lakó polgárokat. A fútozta vége felé fekvő, azelőtt Zombori-féle, most némét bolyi Szeberth J. tulajdonát képező, amugy is már közrendellenes, rozszant állapotban levő nádtetős ház a benne lakó rézműves legénye által eszközölt szurokolvasztás közben kigyuladván, az egy percz alatt lángtengerben állott. Az égő ház megmentéséről szó sem lehetett és így csak a tűz továbbterjedésének megakadályozására kellett minden iparkodást összpontosítani, mi eskás azon körülmény folytán sikerült, hogy a szél keletről jöven, a lángok a nyugati részen szomszédos Cifra-féle cseresep házban kárt nem tehettek; mert ha véletlenül nyugatról fú a szél, egy azon körülménynél fogva, hogy a keletfelől szomszédos házak közül többen nád-dal fődvék, — beláthatlan mérveket ölthetett volna a dühögő tűzvesz. De így is elég nagy a szerencsétlenség, mert a tűzvesznek emberélet is esett áldozatul. Nyilvánvaló levén ugyanis, hogy a lángtengerben álló ház többé meg nem menthető, de a benne levő butorok, ruha- és ágyneműek a megégés veszélyének vannak kitéve, néhány nemesen érző férfiú arra vállalkozott, hogy az említett ingókat a szegény lakók részére megmentik. De midőn már harmadszor tértek vissza az égő házba, Mayer Pál nevű fiatal ember (pinczér Hergert János vendéglőjében) valószínűleg a fojtó fiust folytán eszméletét vesztvén nem találta meg a kijárást s midőn utóbb a lángban álló konyhajtón kiugrott, ugrás közben hanyatt esett és az épen e pillanatban leszakadó égő háztető által eltemetve, borzadalmas tűzhálalt szenvedett. Később csak összegegett holttestét húzták ki a romok közül.

Megszűnt marhavész. A kereskedelmi miniszter következő rendeletet bocsátotta ki. „A bukovinai es. k. helytartóság távirati értesítése szerint, a keleti markavész Bukovinában október hó 8-án megszűnt; ebből kifolyólag f. é. szeptember hó 16-án kelt rendeletemet ezenel hatályon kívül helyezem: egyszersmind felhívom, hogy a határozatban felállított belépő állomásokat felszárlatván, működésüket szüntesse be. Magától értetődővén, hogy Romániával szemben elrendelt intézkedéseim jelen rendelet által nem érintenek.

A magyar bortermelők országos szövetekezte. (Budapest, Rudolfpart 7. sz.) a következő körlevelet küldötte be lapunknak: Megérkezvén a szünet ideje, figyelmeztetjük a t. bortermelőket arra, hogy az ideai termésből eredő borokat bárminő meny-

nyiségben értékesíthetjük a külföldre, igen kedvező áron. Kötvetésünkért az eladó által megállapított minimális ár után 5%-ot, az általunk esetleg elért eladási ár többlete után 10%-ot veszünk. — A szállítási költséget tagjainknak előlegezzük. Kérünk musttrákat (két drb. egyliteres üveget), az eladandó borkészlet mennyiségét és a minimális ár közlését. A borokat, ha kívántatik, hordóval együtt adhatjuk el; es esetben azok minimális árát is kérjük közölni.

Betegség-e a kancsalság? Nemrég egy bajai illetőségű nő került a bécsi kózkórház szemészeti osztályára kancsalságát operáltatni. A sikerült műtét végeztével a felmerült ápolási költségeket vagyontalansága miatt, Baja városának betegápolási alapja lett volna köteles megfizetni. A városi hatóság azonban oda nyilatkozott, hogy a kancsalság nem betegség, hanem csupán szépség-hiba, a nőnek műtete nem volt szüksége és ennél fogva nem fizetik meg az ápolási díjat. Az ez ügyben megindított tárgyalások folyamán a bécsi kórháztól az a látélet érkezett, hogy a kancsalság nemcsak szépség-hiba, de oly szembetegség, mely az illetőt keresetében gátolja s látó tehetőségét veszélyezteti s így az illető nőnek hórházba felvétele és műtét alá vonása igen indokolt volt. Erre aztán a belügyminiszter legutóbb kelt rendeletével kötelezte Baja városát, hogy a felmerült ápolási költségeket haladéktalanul térítse meg s a dolog érdemi részéről hasonló esetekben való mihez tartás végett az összes hazai kózkórházakat értesítette.

Fényezés az ételekben az ó-korban. Mint mai nap tudományos czélekből nyitnak az akadémiák pályázatokat, úgy iparkodtak a görögök és perzsák 500 évvel Krisztus előtt nagy jutalmak ígérése mellett új ételek készítésére ösztönözni a szakácsokat. Dárius naponként 15 ezer ember társaságában ebédel; egy ily ebéd azután 400 talentumba, azaz 1 millió 200 ezer forintba került. Ha Xerxes utazása közben valamely városban kétszer talált ebédelni, azon városban az évben bizonyosan éhség uralkodott. Egy alatvalója: Pithius oly gazdag vala, hogy Xerxes összes seregeit 78 ezer embert megvendégelte. Nagy Sándor sokat tartott a jó borra; borozgatás alkalmával a legderekabb ivók számára díjak voltak kifizűve. Közönségesen harmincz, negyven ember veszett oda ily ivásversenynek.

Mennyi kárt okoz egy oroszlan? Egy oroszlan öt naponként egy nagyobb szarvasmarhát, két naponként egy-egy kecskét vagy juhot öl meg és fal fel. A nagyobb marha közepes ár. 150 frank darabonként, a kisebb 10 frank. Évenként egy oroszlan 75 nagyobb, 292 kisebb háziállatot ragad el, a s 13,870 franknyi értéket képvisel. Az oroszlan közepes élettartama 30 év s így egy oroszlan egész élete alatt 416,000 frankra rugó kárt tesz. — Constatine tartomány, a francia Algírban, jelenleg körülbelül 50 oroszlan lakóhelye s így a sivatag e királyai évenként körülbelül 693,000 frankjába kerülnek a tartománynak. Magában Algír tartományban kevesebb oroszlan lakik; Oranban majdnem teljesen elpusztultak.

A legnagyobb jégverés, melyet a történet feljegyzett, az 1788-iki volt, mely azon év júl. 13-án Franciaország ezernél több községében teljesen tönkretette a vetéseket és így azon számos tényezők egyikét képezte, mely a kitorásra készülő ingerültséget a francia népben fokozta. Dufour tanár Lausanneben kiszámította, hogy ez a jégvesz körülbelül 12,000 négyzetkilométer területen átlag 3 centiméternyi jégteget képezett. Ez a jégtömeg, mely néhány óra alatt esett le, több mint 40 millió köbméterre tehető. Ezzel a jégtömeggel megtelnek egy olyan alagút, melynek átmetszete a Szt-Gotthard-alagútnak felele meg, hossza azonban az egyenlítőtlől a sarkkörig érme. E jégvesz által okozott mérséklésüledés elégséges lett volna a Rajnának öt nap

alatt Baselig elfolyó összes vizét megfagyasztani.

Új gyémántmezők. — Brazília belsejében a Rio Pardo folyótól vagy 13 kilométernyire, valóságos őserdők közepette, új gyémántmezőket találtak. Alig egy méter mélységben van a drágakövet magába rejtő palaréteg (Pizarra), a melyben 8—24 gramm (30—90 karat) súlyú gyémántok nem is tartoznak a ritkaságok közé. A gyorsan megfogadandó vágyó kutatók száma, kik itt letelepedtek, máris meghaladja az 1500-at. (Ausland 1883. 9. sz.)

A zsebóráról. A zsebórák szerkesztésénél rendszeren használt számítás szerint a mozgást szabályzó kis kerék másodpercenként 5 lengést végez; egy év alatt tehát 157,680,000 lengést, A horgonyóra eme kis kerékének átmérője átlag 18 milliméter. Számítsunk minden lengésre a keréknek csak egy tengely-forgását (jó óráknál tényleg 1 1/2 fordulatot tesz) és gondoljuk az ide-oda menő lengéseket egy irányban számítva, akkor azt találjuk, hogy a kis kerék kerületének minden pontja másodpercenként 28-25 centiméternyi, naponként 24-408 kilométernyi, évenként 8908,92 kilométernyi útát tesz. Vegyünk most tekintetbe, hogy a kerék tengelyének átmérője körülbelül 1/10 milliméter, akkor körülbelül sejtelmünk lesz, hogy milyen csodálatos e parányi gépezetnek tartóssága. Nincs is gép mely minden kenés és tisztítás nélkül képes volna éveken keresztül mozogni. Tanácsos azért a zsebórát legalább két évenként kitisztítani és ujonan megkenetni.

Színház és művészet.

A szombati színlap Lecoqnak „Nap és Hold“ operettjét hirdette, mi ide-oda már két év óta a magyar színpadokat is bejárta; de mivel a mi volt igazgatónk ez operette beszerzését nem tartotta szükségesnek, az előadást „itt először“ jelzéssel lehetett ellátni s az ily alkalmából természetesen a „fölemelt helyárak“ sem maradtak el. Mennyire szeretik itt Pécsét a helyáraknak minduntalan való fölemelését, hosszú évi tapasztalásból tudjuk; de mit eredményez ez eljárás, különösen ha oly műveknél is alkalmaztatik, melyek a közönséges árakat is alig érik meg, arról meg majd az igazgató fog meggyőződni, ha még néhány szövegű produkálja. Az operette szövege lehetőleg nagyobb képtelenség, mint rendszerint lenni szokott s ennek megfelelően mondhatjuk a zenei részlet, mely alig van egy-két zenei részlet, mely figyelmet keltené s a közönségre hatást gyakorolna. Magáról az előadásról már kedvezőbben nyilatkozhatunk, miután csak is ennek korrektsége egészen s részleteiben tette élvezhetővé a művet.

Vasárnap a bérlők a szombati szünetért Vidornak „Vörös sapka“ jával lettek kárpótolva s e figyelem annyira hatott rájuk, hogy alig lehetett közülök egy-kettőt csak néhány perczre is látni. Különbön ugy kell nekik; miért tértek el az itt évek óta fennálló szokástól s fogadtak el oly berletet, mibe a berletszünetek nincsenek betudva.

A darab pszichológiájáról s erkölcsi hatásáról a mult évben elég bőven foglalkoztunk s így most csak azt jegyezzük meg, hogy a közönség a darabot ez alkalmából sokkal kedvezőbben fogadta, mi egyedül a szereplők törekvésének tulajdonítandó.

Egyuttal volt alkalmunk a színháznak részben új butorzatában: azon híres támlás székekben gyönyörködni — mert alig fődte el a már most teljességben föllállított 57 sorra az áttekinthető egy-két félve oda telepedett egyén, ki a földszinten való s már-már életveszélyessé fájuló állást fogadta. Nem szólnak arról, mily örömmel fogadtuk s mennyire érezzük annak ránk nézve oly megtisztelő voltát, hogy más

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető-félnél külön lakcímmel is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg beküldetik.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtana jutni, hol kisebb gyermekeket tanítana és egyttal a házi teendőket is végezné.

Tőke befektetésre és gyűmölcsöztetésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Egy 8. gimnasiumi osztályt sikerrel végzett s a jegyzői teendőkben jártassággal bíró fiatal ember mint jegyző segéd alkalmazást keres. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Pécsett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bérbé adandó. 401.

Az Auna utcában levő ház és kert együttvéve, vagy külön-külön szabad kézből eladó Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy haszonbérbe vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

Uj hordók

száraz fából jól készítve eladók
Engel Lipótnál. Felső malom-utca
16. szám.

413.

3125. sz.
1883.

Hirdetmény.

A lakócsai kir. közalap. uradalomban culturmérnökségileg tervezett vízlecsapolási munkálatokra jelesen 46380. köbméter földmunkára, továbbá egy meglevő zsilipnek 875 frtal tervezett átalakítására ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak tehát a vállalkozók, miszerint e munkákra vonatkozó, 50 kros bélyeggel és 1000 frt bánompénzzel ellátott, az ígéretet szám és betű szerint magában foglaló zárt ajánlataikat folyó évi november hó 8-án délelőtti 12 óráig az alulirt hivatalban nyujtsák be.

Az építési részletes feltételek, továbbá a munkálatokra vonatkozó műszaki iratok az alulirt hivatal helyiségeiben naponként a hivatalos órákban betekintheők. A versenytárgyalás eredménye fölötti elhatározás és vállalkozók közötti szabad választási jog a Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak tartatik fenn.

Pécsváradon 1883. évi október hó 17-én.

432.

A kir. közalapítványi ker. főtiszttség.

Nagy kiárulás.

Klein J. végkiárulása.

Kereskedésemtől végleg megválni óhajtván, elhatároztam egyttal az üzlet teljes leszámoltatását.

Ennélfogva Pécsett, a „H a j ó” szállodában létező dusan felszerelt, a legujabb és divatszerű czikkekkel gazdagon ellátott nagyterjedelmű divatárú, selyem-, vászon és posztókereskedésemet **végkiárusítom.**

Midőn ezt a n. é. közönség, úgy tisztelt vevőim és ügyfeleim tudomására hozni szerencsém van, felhivom becses figyelmüket ezen vezetésem és felügyeletem alatt történendő végkiárúsításra, mely bő alkalmat nyujt a legjutányosabb vásárlásra minthogy az áruczikkék a lehető legolcsóbban,

jóval a beszerzési áron alul

fognak eladatni.

Pécs, 1383. október hó 15-én.

Legmélyebb tisztelettel.

A beszerzési áron alul

Pollák Soma üzletében kapható:

frt 3.65	Egy pár Jutte függöny	frt 3.65
" 3.30	Egy ruhára való 10m. ruha kelme	" 3.30
" 4.50	Egy ruhára való 10m. finom posztó	" 4.50
" 80	Egy meleg alsó ing	" 80
" 80	Egy meleg alsó nadrág	" 80

" 75	Egy plüs, karmantyu (Muff)	" 75
" 1.30	Egy nyulbőr karmantyu	" 1.30
" 1.80	Egy finomabb "	" 1.80
" 2.90	Egy majombőr karmantyu	" 2.90

Asztregán és plüs karmantyu legfinomabb kiállítással olesó áron.

" 3.50	Egy selyem esőernyő	" 3.50
" 4.50	Egy legfinomabb esőernyő	" 4.50

" 1.60	Egy gyapot esőernyő	" 1.60

Legkitünőbb derék-fűzők (Miderek). Berliini gyapot kendők. Női- és leányka harisnya. Kötő pamutok.

80

Clacé kesztyű két gombos, mosó szarvasbőről két gombos, színes szarvasbőről két gombos, férfi kesztyűk minden szín és minőségben.

80

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képviseléssel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével biztatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékoztatásul köztudomásra hozni a következőket:

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. czikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatnak: 1.) **harminczhárom és félevesi (33 1/2) törlesztésre.** melynél a tőke 7 1/2 %-os 67 félevesi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után félevenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) évi törlesztésre** olyképen, hogy a tőke 10 %-os 34 félevesi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félevenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félevesi részletben fizettetik vissza s a mindenkorai tőke 7 1/2 %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécsett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbízásából:

Fekete Mihály,

ügyvéd.

Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy

Weidlinger Zsigmond ur

folyó évi október hó 15-től, mint pécsi varrógép raktáromnak vezetője és eladója

megszűnt lenni.

Neidlinger G. Budapest
fűgynüke az eredeti Singer varró gépeknek.

Dr. Schmiéd kitünő

Tyukszem tapasza

Évtizedek óta ajánlatik mint biztosan és fájdalommentes ható szer a tyúk szemek teljes eltávolítására.

Védjegy.

A dr. Schmiéd-féle tyukszem-tapasza hatása majdnem bámulatos, mert többszöri használat után, minden tyukszem műtét nélkül eltávolítható. Ára egy doboznak 15 tapaszszal s egy szarvával, a tyukszem kihúzására **23 kr. o. é.**

NB. Ezen készítmény vételénél sziveskedjék a t. közönség arra ügyelni, hogy minden doboz külső részén a fenti védjegy legyen nyomva.

Főelárusító hely: **Gloggnitz, Alsó-Ausztria Bittner Gyula W. gyógysz.-nél.** Dr. Schmiéd tyukszem tapasza és dr. Behr ideg kivonata kapható **Pécsett SIPŐCZ ISTVÁN és KOVÁCS MIHÁLY** gyógytárában, úgy Magyarország minden gyógytárában.

Dr. Behr ideg kivonata

Védjegy.

egy gyógynövényekből, saját módszer szerint készült kivonata, mely számos éven át mint kitünő szer idegbetegségek u. m. idegszagadás, migraine, ischias, kereszt és háthántalmak, epilepsia, gyengeség és magömlés ellen óvszerűen használtatik. Továbbá a dr. Behr féle ideg kivonata sikerrel használható csúsz és rheumatismus, az idegek merevsége, izület- és idegrheumatismus, ideges fejfájás és fülzúgás ellen. Dr. Behr-féle kivonata külsőleg használtatik. Egy üveg ára pontos használati utasítással **70 kr. o. é.**

NB. E szer vételénél kéretik a t. közönség a minden üvegen levő védjegyre ügyelni.